

Kunst in de koepelkerk van Maastricht.

In de nevenruimten.
Kruisweg Charles Eijck.
Appendix.

Door H.J.M. Heesters s.c.j.

Kunst in de nevenruimten, de kruisweg in de kerk.

Appendix.

Inleiding:

De Koepelkerk heeft naast de centraalbouw ook nog andere ruimten, waar bezienswaardige stukken zijn. Dit laatste deel van Kunst in de koepelkerk wil ik aan die kunst besteden, ook al is die niet openbaar toegankelijk. Vervolgens neem ik in dit deel de kruisweg van Charles Eijck onder de loep en wil ik iets vertellen over de buitenkant van de kerk. Tenslotte laat ik de paters de revue passeren die in de bouw van de kerk een rol hebben gespeeld, alsook de architect en de beeldende kunstenaars.

Maastricht, 30 mei, H. Hartfeest 2008 H.J.M. Heesters s.c.j.

1- De dagkapel.

Inleiding op de dagkapel.

Deze kapel is als laatste in 1953 aangebouwd en was vroeger een open ruimtelijk geheel met de kerk. Deze kapel had wel een eigen betekenis. Dit blijkt uit de verschillende namen die deze ruimte heeft gekend. Het voorste gedeelte was de Gétsemané- of H. Uurkapel. Hier hield de kloostergemeenschap donderdags avonds rond de tijd van Jezus' verblijf in de hof van Olijven een wekelijkse gebedsoefening met uitstelling van het H. Sacrament. Dit is het H. Uur. De hof van Getsémané – hof van Olijven – was de locatie waar Jezus in de nacht voor zijn dood een aantal uren in doodsangst doorbracht wetend wat er gebeuren zou. De kloostergemeenschap kwam een uur bijeen om eerherstel te brengen aan Hem die voor de zonden van de mensen is gestorven.

De kapel werd ook congregatiekapel genoemd. Verschillende godsdienstige verenigingen als Canisiuscongregatie, Mariacongregatie, en andere kwamen hier samen voor hun geestelijke bijeenkomsten. Later werd deze kapel voornamelijk gebruikt in parochieverband voor doordeweekse en andere kleinere vieringen. Sindsdien wordt ze vaker dagkapel genoemd. Er stonden ook drie veel bezochte biechtstoelen, zoals die van de wijd in de omtrek bekende biechtpater Wijssen. Van

heinde en verre kwam men tot eind jaren vijftig bij hem biechten. Hij stierf in 1960

Het achterste gedeelte had een eigen naam en werd de Gerarduskapel genoemd. Ze was meer een plaats van devotie ter ere van de H. Gerardus. Deze kapel staat in verbinding met de dagkapel.

Een royale gift van de familie Geelen maakte het pater Jan van Uden s.c.j. in 1988 mogelijk tussen kerk en dagkapel een wand te plaatsen, zodat een heel eigen kapel ontstond, los van de kerk. De biechtstoelen werden verwijderd en deze ruimte werd opgeknapt. De bedoeling was dat dit een kapel zou worden die overdag open zou zijn, waar passanten voor gebed even binnen konden lopen. Dat heeft slechts kort geduurd. Ongewenst bezoek maakte het onmogelijk de openstelling te handhaven. Van de 14 zilveren kruiswegstaties die er waren opgehangen zijn er elf verdwenen. De laatste drie liggen als souvenirs in de reliekenkast. Het tabernakel werd opengebroken en een ciborie meegenomen. Deze ciborie is later op het dak van de kapel teruggevonden. De doodskop die als symbool van de vergankelijkheid aan de voet van Gerardus hoort te liggen, is op mysterieuze wijze verdwenen. Tot overmaat van ramp deed men in de hal zijn behoefte. De kapel en de kerk konden alleen maar open zijn onder permanent toezicht. Zelfs tussen de vieringen door is een grote altaarkaars weggenomen, een wierookvat verdween en heeft een bidstoel –wel door iemand geholpen- van zijn pootjes gebruik gemaakt en is verdwenen. De kosteres zr Thérèse van Horne MMZ zag dit laatste nog net gebeuren, maar kon het niet verhinderen.

De apsis.

Vooraan in de kapel is een mooie apsis in Art Deco stijl, waarin het marmeren Boosten-altaar is geplaatst. Zeer toepasselijk in het geheel staat op de voet van het altaar de tekst over de lijdende dienaar van Jahweh: *“Op Hem rust de straf ons ten heil ”* JESAJA, 53,15. De voorkant van de apsis is bovenaan afgewerkt met een driehoek en een Grieks kruis voorop. Daar achter heeft de architect die driehoek stapsgewijs afgetopt.

Marianne van der Heijden heeft de achterwand rond het altaar benut voor haar monumentale mozaïek van de hof van olijven.

Het meest in het oog springend is links de Christusfiguur, gekleed in een lichtkleurig gewaad en voorover leunend tegen een stuk rots. Zijn gelaat is met de in doodsangst geopende ogen op de toeschouwer gericht. De hand die op de rots steunt, heeft een grote beeldingskracht. Geheel rechtsonder zien we Petrus, Jacobus en Johannes, die Hij meenam en hen vroeg: "Blijf hier en waak met mij" (MATT. 26,38). Maar zij slapen, heel dicht bij elkaar gekropen; de een ligt achterover, de anderen zijn zittend ingedommeld, met de hoofden voorover gebogen. Achter hen een silhouet van een ommuurde olijfpers. Boven zijn wat olijfbomen te onderscheiden en de ingang van de hof.

Het mozaïek is, zoals de oude Romeinen het bij hun vloermozaïeken deden, gemaakt van stukjes marmer van ongeveer gelijke grootte, door de kunstenaar zelf gekapt. Marianne gebruikte de kleurschakeringen oker, bruin, roodbruin, zachtgroen, grijs en grijszwart. Ze kleefde de gekapte stukjes eerst op papier, dat daarna tegen de mortel op de wand werd aangezet. Wanneer de mortel begon af te binden, weekte ze het papier van de steentjes af. Deze werden vervolgens licht aangeklopt.

Het beeld van Petrus Canisius. 1962

Links van de apsis staat het beeld van Petrus Canisius tegen de muur voor de ingang. Hij is een van de patroonheiligen van de congregatie SCJ en de parochie had een jongerencongregatie naar hem vernoemd. Hij leefde van 1521 tot 1597. Op vele universiteiten heeft hij gestudeerd. In 1543 trad hij in bij de Jezuïetenorde. Hij was een gerenommeerde leraar en daarom wordt hij vaak in gezelschap van kinderen afgebeeld. Petrus Canisius is bekend om zijn catechismus met zijn 213 vragen. In 1925 werd hij heiligverklaard en tot kerkleraar uitgeroepen.

Zijn beeld is gekapt door Gène Eggen. Hij beeldde hem met summiere aanduiding uit in de soutane van de Jezuïeten, met het verfijnde gelaat van een intellectueel, de rechterhand op het hart en in zijn linkerhand een boek met kruis erop, de catechismus.

Het H. Hartbeeld. 1962

Dit beeld is door Gène Eggen niet voor onze parochie gemaakt, maar voor de zusters Karmelietessen in Echt. Zij wezen het beeld echter af.

Eggen maakte geen kunst omwille van de esthetiek, maar vanuit een innerlijk gevoelde noodzaak, die vaak niet meteen begrepen werd. Hij heeft kunstzinnig werk gemaakt, waarvan pas later de waarde werd ingezien. Een dergelijk voorbeeld is dit H. Hartbeeld. Pater de Visser heeft dit beeld verworven voor de Koepelkerk.

Over het beeld: zoals bij Romaanse beelden zijn belangrijke gegevens hier zo geprononceerd mogelijk weergegeven. Het hoofd is groot met ogen die ons aanzien. Groot zijn ook de handen die het vlammende hart, dat in het hout gekerfd is, aanbieden. Dit hart is de bron van Jezus' vurige liefde. Het kleed is eenvoudig aangeduid.

Twaalf houtskooltekeningen van Hubert Duys.

Op de tussenwand boven het H. Hartbeeld zijn twaalf houtskooltekeningen op karton te zien vervaardigd door Hubert Duys. Vanaf de voltooiing door atelier Brom van het retabel van het altaar van Boosten in de kerk, werden de 12 vlakken "voorlopig" ingevuld met deze tekeningen. Oudere parochianen die dit nog hebben meegemaakt, dachten dat het koperen platen waren. Ze hebben er gezeten tot 1961. Daarna verdwenen ze boven op een kast in de parochiezaal. In de negentiger jaren kregen ze, gelet op een betere houdbaarheid een plaats in de pastorie. Na het opknappen in 2002 van de kapel en het sluiten van de ramen in de tussenwand van kerk en kapel, kregen ze daar - na een restauratiebeurt en inlijsten - een definitieve plaats.

De houtskooltekeningen zijn evangelievoorstellingen uit het leven van Jezus. Ze worden bekeken van links naar rechts, de bovenste rij eerst.

- 1- De engel Gabriël brengt aan Maria de boodschap van Godswege dat zij Moeder van de Verlosser zou worden. Zijn naam zou Jezus zijn. LUC. 1,26-36.
- 2- Jezus is geboren in de stal van Bethlehem, wordt in doeken gewikkeld en in een kribbe gelegd, LUC. 2,1-7.
- 3- Toen Herodes het kind wilde doden en Jozef in een droom gewaarschuwd was, vluchtten Jozef en Maria met het kind naar Egypte. MATT. 2,13-23.
- 4- De 12 jarige Jezus in de tempel, waar Hij naar de leraren luisterde en hen ondervroeg. Allen waren verbaasd van zijn scherpzinnigheid en wijsheid. LUC. 2,41-52.

- 5- Aan het begin van zijn openbaar leven liet Jezus zich in de Jordaan door Johannes dopen. De Geest daalde als een duif op Hem neer. Uit de hemel klonk een stem: "Gij zijt mijn beminde Zoon, in U heb ik mij welbehagen". LUC. 3, 21-22.
- 6- Op de bruiloft van Kana verrichte Jezus op voorspraak van Maria zijn eerste wonder. Hij veranderde water in wijn en openbaarde op deze wijze zijn heerlijkheid. JOH. 2,1-11.
- 7- Gesprek van Jezus bij de bron van Jacob in Samaria met de vrouw uit Sikar. Jezus vroeg haar om water, terwijl de Joden met de Samaritanen geen omgang hebben. JOH.4, 1-29
- 8- Aan het begin van zijn lijdensweek wordt Jezus, gezeten op een ezeltje, als Messias met gewuif van palmtakken binnengehaald. De omstanders riepen: "Gezegend die komt in de naam van de Heer, Hosanna in den Hoge". MATT. 21, 1-9.
- 9- Op de avond voor zijn lijden ging Jezus met zijn leerlingen aan tafel om het Paasmaal te vieren. Na die maaltijd brak Hij het brood en zegende de beker. Hij sprak: "Doet dit om Mij te gedenken". MATT. 26,26-29; 1COR. 11,23-25.
- 10- Ondanks dat Pilatus in Jezus geen schuld vond, liet hij Hem geselen en later ter dood brengen aan het kruis. LUC. 23,13-26
- 11- Na zijn dood wordt Jezus door zijn vrienden in een nieuw graf gelegd. Maria en Johannes kijken van achteren toe. LUC. 23, 50-56
- 12- De verrezen Heer boven zijn graf. In zijn linkerhand het kruis als staf met overwinningsvaan. Rechts Maria Magdalena die in Hem een tuinman zag, links een verblinde soldaat wie dit allemaal te boven ging. MATT. 28, 1-10; JOH. 20, 11-14

Een 12de kruiswegstatie op hout. 1941

Tegen de achterwand van de Getsemanekapel boven de doorgangen naar de Gerarduskapel bevindt zich een schilderij van Charles Eijck uit 1941, op een eikenhouten paneel van 150 x150 cm. De schildering laat de kruisdood van Christus zien. Het is een twaalfde statie van een kruisweg, zoals in de voor Eijck kenmerkende letters geschilderd staat. Opmerkelijk is hoe Eijck de nervatuur en kleurvariaties van het hout in het geschilderde een rol laat spelen, door de verf plaatselijk dun aan te brengen. Dat geeft mede een grote voornaamheid aan de schildering.

De kruisafname van Christus. 1938.

Hier wil ik de grote houtskooltekening van Charles Eijck beschrijven, die tot 2007 in de parochiezaal heeft gehangen, voor deze werd omgebouwd tot Sacre Coeurzaal. Deze tekening heeft de afmetingen van 148 x 188 cm. Ze stelt voor de bewening van Christus na de kruisafname. De tekening is gedateerd uit 1938, links onder staat geschreven: *studie voor een kruiswegstatie*.

Eijck bespeelt alle registers van de toonschakeringen tussen zwart en wit om een dramatisch effect te bereiken.

De compositie toont gelijkenissen met de dertiende statie in de kerk.

Omdat voor deze tekening in de vernieuwde zaal geen plaats meer is en ook nodig gerestaureerd moet worden, is de tekening voorlopig in depot geplaatst. Een foto van de afbeelding kunt u wel vinden op de fotobijlage.

Het kleine orgel.

In 2002 werd bijna letterlijk een klein pijporgel de parochie in de schoot geworpen. Toen de Heer Dr. L. Crijns vanuit België naar onze wijk verhuisde, had hij in zijn voormalige woning een klein pijporgel staan. Hij kon dat in zijn nieuwe appartement op de Ceremique niet plaatsen. Daarom vroeg hij of het een plaats in de kerk kon krijgen. Graag werd dit aanbod aanvaard. Het zou een verrijking zijn voor de opluistering van de vieringen. Het kreeg een plaats in de dagkapel aan de rechterzijde van de apsis. In 2008 heeft de heer L Crijns het orgel officieel overgedragen aan het kerkbestuur van de parochie.

Het orgel is van orgelbouwer H.H.Groenewegen uit Wijnandsrade. Het telt 6 registers tezamen 312 pijpen. Het orgel is pneumatisch, heeft twee manualen met aangehangen voetpedaal.

Het Christoffelbeeld. 1953

In de pilarenruimte tussen de Getsemanekapel (H.Uurkapel) en de Gerarduskapel staat een monumentaal, expressief, volrond wandbeeld van Christoffel, gemaakt door G. Hack. Het is een weelderig betonnen beeld van een reus, naar links gebogen, staande in de golven van een rivier. Hij steunt met zijn linkerarm op zijn heup, met zijn rechterhand

omklemt hij een boomstronk. Het Christuskind met wereldbol zit op zijn linkerschouder. Het is de uitbeelding van een legende uit de vijfde eeuw:

Toen leefde in Kanaän een reus Reprobus die de machtigste persoon in de wereld wilde dienen. Hij trad in dienst van de koning, die echter bang bleek te zijn voor de duivel. Toen bood hij zijn diensten aan de duivel aan. De duivel was echter bang voor Christus. Reprobus besloot Christus te gaan dienen. Hij ontmoette een kluizenaar die hem aanraadde om reizigers op zijn brede rug over de rivier te dragen. Op zekere dag moest hij een klein kind de rivier over tillen. Terwijl hij daarmee bezig was werd het jongetje zwaarder en zwaarder, totdat Reprobus bijna bezweek en tot zijn schouders in het water stond. Toen openbaarde het kind zich als Christus en doopte Reprobus in de rivier. Zijn doopnaam werd Christoffel (Christophorus), Christusdrager. Hij is de patroonheilige van verkeersdeelnemers en reizigers. Het beeld herinnert aan de autozegening die in vroegere jaren van uit de Koepelkerk werd gegeven.

Stenen reliëfs

Momenten van Jezus' tocht in Getsemane 1959-1960

Tegen de pilaren van de onderdoorgang tussen de Getsemanekapel en Gerarduskapel heeft Cor van Noorden reliëfs gekapt uit de korrelige Franse tufstenen blokken, die vanuit de kolommen naar voren steken en die al in de architectuur voorhanden waren. De kerk kent veel van deze uitstekende blokken, waarvan de bedoeling was deze allemaal te bewerken. Een plan was al voorhanden. Alphons Boosten zei eens dat de handen van de beeldhouwers jeukten om aan en in de Koepelkerk aan het werk te gaan. Het idee van binnen de architectuur geïntegreerde beeldhouwkunst, komen we al tegen in de Romaanse bouwkunst. Het leefde ook heel sterk bij Berlage en de architecten van de Amsterdamse school. Het viel bij hen samen met idealistische ideeën over het functioneren van de kunst binnen de samenleving en het ideaal van het "Gesamtkunstwerk". Dat heeft op de jonge Boosten tijdens zijn Amsterdamse vormingsjaren ongetwijfeld grote indruk gemaakt. De aanzet tot uitwerking zien we in het werk van Cor van Noorden.

Van Noorden kapte uit de tufsteen vier reliëfs. “Wat een zachte steen daar.” verzuchtte van Noorden en wilde zeggen dat door de structuur van de zachte brokkelige steen geen strenge, gedetailleerde vormgeving te bereiken viel. Van Noorden spreekt zelf van atmosferische reliëfs. De vier afbeeldingen stellen samen Jezus’ tocht met zijn leerlingen voor van de zaal van het laatste avondmaal naar de hof van Olijven. LUC. 22.39-54.

Om de voorstellingen goed te zien kan het helpen vanwege het ruwe materiaal deze van enige afstand te bekijken.

De voorstellingen zijn van rechts naar links:

- 1- Jezus temidden van zijn leerlingen op weg naar de hof.
- 2- Jezus staat in de hof en vraagt zijn leerlingen “Blijf hier en waak met Mij”; hij zal zelf alleen verder gaan naar een verderop gelegen plek om te bidden. Zijn leerlingen vielen in slaap.
- 3- Jezus in doodsangst geknield, terwijl een engel de lijdensbeker voorhoudt. Jezus bidt: “Laat deze kelk aan Mij voorbijgaan”.
- 4- Op het middelste tafereel van deze zuil geeft Judas aan Jezus een kus. Jezus zegt: “Vriend, verraadt ge de mensenzoon met een kus?” Boven staan de soldaten afgebeeld, die met fakkels en stokken op Jezus afkomen. Onder kijken enkele leerlingen toe.

Judas, de gehangene. 1956

We zien een voorstelling van een boom, waar een man aan een strop hangt. Op de tak zit een raaf, aan de voet staat een vos. Zij kijken gulzig toe.

Deze steen die wel de “blauwe steen” genoemd wordt, is door Cor van Noorden gemaakt als blijk van bekwaamheid bij het voltooiën van de kunstacademie. Pater de Visser heeft deze van hem aangekocht. Er is veel over deze steen te doen geweest. Nadat hij bij de voltooiing van de vier reliëfs aan de kant van de Gerarduskapel een plaats had gekregen, kwam er veel commentaar uit de gemeenschap van het klooster. Een gehangene in de kerk had geen pas. De steen is zelfs een tijd verwijderd. Een proces van de kunstenaar tegen de kerk kon dit niet voorkomen. De door van Noorden aangegeven samenhang van reliëfs en steen was voor de rechter niet duidelijk, daar de steensoorten verschilden en de blauwe steen al eerder was gemaakt.

In 2002 na het opknappen van de kapel heeft de steen weer zijn oude vaste plaats herkrege.

Wijwatervaatje 1960

Rechts naast de deur van de hal heeft Piet Killaars een eenvoudig blauw geglazuurd wijwatervaatje geboetseerd. De tekst *Cor Jezus*, betekent: "Hart van Jezus".

Kruisbeeld ongeveer 1950.

Achter in de Gerarduskapel hangt een mooi gestileerd kruisbeeld met corpus, getooid met doornenkroon. Dit komt uit het atelier van Hack uit Maastricht. Het is een geschenk van de familie H. Spork die het uit een erfenis van een tante had verkregen

Gerardusbeeld 1922

In de hoek staat het beeld van de jeugdige Gerardus. Uit lindehout vervaardigd door Theo Cox uit Roermond. Gerardus is frontaal afgebeeld, met een kruis voor de borst. Aan zijn voeten hoort een schedel te liggen als symbool van de vergankelijkheid. Helaas is die in de loop van de tijd verdwenen. Op de voet van het beeld is een geseltje afgebeeld voor zelfkastijding, een boetehandeling die vroeger in kloosters op boetedagen wel gebruikelijk was.

Gerardus is een zeer geliefde volkshelige die leefde van 1726 – 1755. Hij is pas in 1904 heilig verklaard. Vanuit Wittem is zijn verering verbreid. Hij is bekend als patroon voor hopeloze zaken en voor een goede bevalling.

2- De Banneuxkapel.

Maria, Maagd van de armen

In 1933 verscheen Maria, Maagd der Armen, in Banneux vele keren aan een 10 jarig meisje Mariëtte Beco. Dit is aanleiding voor een grote verering van de Maagd der Armen in de wijde omgeving. Zo ook is in de koepelkerk een kapel speciaal aan haar gewijd. In de vijftiger jaren van de vorige eeuw is dit beeld plechtig in deze kapel geplaatst. Het is

een getrouwe weergave van Maria van de armen uit Banneux. Het beeld is in wit uitgevoerd.

Wereldbol

Om de wereldmissiegedachte te bevorderen is deze koperen wereldbol in de Banneuxkapel geplaatst. Voor het hart, centraal in de bol, kon een gasvlammetje branden, dat de brandende liefde van Christus voor de wereld tot uitdrukking bracht. Omdat dit vlammetje gemakkelijk uitwaaide, is uit veiligheidsoverweging de gastoevoer afgesloten.

H. Hartbeeld 1906

Dit H. Hartbeeld uit het Utrechts kunstatelier van W. Mengel. In 2002 is dit geschonken door de zusters van Geleen, de arme dienstmaagden van Jezus Christus bij de sluiting van hun Sint Jozefklooster. Het past niet in de kerk. Daarom heeft het in de doopkapel een plaats gekregen

Gekalligrafeerde teksten

De kerk heeft drie gekalligrafeerde gebeden: Gebed tot Maria der Armen, Aanroepingen tot Maria en Gebed tot Gerardus. Ze zijn van de hand van de Heer Jac. Gullikers, parochiaan uit de Prof. Pieter Willemsstraat.

Octogone doopvont.

In de stijl van de koepelkerk staat hier een achthoekig, betonnen doopvont. Voor de bouw van deze kapel heeft hij voorlopig onder het oksaal in de kerk gestaan. Bij de voltooiing van de doopkapel is de doopvont hierheen geplaatst. Want in het oude kerkbeeld hoort de doopvont in een aparte doopkapel, die zich achterin de kerk bevindt als sluis tussen kerkingang en kerk. Hiermee wordt tot uitdrukking gebracht dat ieder door het doopsel toegang krijgt tot de kerk(gemeenschap)

3- Hal hoofdingang

Kruisbeeld. Ongeveer 1970.

In het voorportaal van de kerk hoek Scharnerweg/Heerderweg hangt een gestileerd kruisbeeld uit ongeveer 1970. Het is door de Bredase

parochie “de Menswording” in 1974 aangekocht van atelier Boudart uit Tilburg als herinneringskruis voor de ingebruikname van een eigen parochieruimte. In 1994 werd dit kerkje gesloten en is aan pater H. Heesters gevraagd dit kruis een plaats te geven in zijn kerk te Maastricht. Het is nu het ontmoetingskruis in de hal bij het betreden van de Koepelkerk.

4- De sacristie.

Schilderij van pater Luijten s.c.j. ongeveer 1925

Dit in donkere kleuren opgebouwde schilderij van de bouwrector pater C.H. Luijten is van de hand van Henri Jonas.

Grote monstrans. 1949

Verguld zilver. 84 cm hoog, voorzien van goud- en zilvermerken, en het meesterteken van Brom op de voet. Deze monstrans is vervaardigd door goudsmid Brom uit Utrecht. Ze heeft de vorm van een kruis met in het hart een vierkant open huis, waarin de geconsacreerde hostie geplaatst kan worden, vastgehouden door de gouden lunula (maan). Aan de voorkant vier rechthoeken, waarin de symbolen van de vier evangelisten in lijsten met sierstenen zijn afgebeeld: links: de stier van Sint Lucas; boven: de engel van de H Matteus, rechts: de adelaar van Sint Jan en onder de leeuw van de H. Marcus . Het geheel is gevat in een gouden zonneschijf.

Ze staat op een ronde voet met opstaande rand. Hierop en op de rand van de zonneschijf staat de tekst: *tribue quaesumus ita nos corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari ut redemptionis tuae fructum in nobis iugiter sentiamus.* Vertaling : geef ons, zo smeken wij, de heilige geheimen van uw Lichaam en Bloed zo te vieren, dat wij de vrucht van uw verlossing blijvend in ons mogen ontwaren. (uit: openingsgebed van de Eucharistie op Sacramentsdag).

Kleine monstrans. 1929

Verguld zilver met meestermerk van Brom op de voet, afkomstig uit Brummen in Gelderland en in het atelier van Brom uit Utrecht, vervaardigd voor de parochie van Brummen.

De achzijdig, tentvormige voet loopt spitstoelopend uit in de strak amandelvormige stralenkrans, die de aandacht richt op het hart waarin de geconsacreerde hostie ter aanbidding wordt getoond. Op de rand van de voet staat de tekst *+Dignus es domine Deus noster accipere gloriam et honorem et virtutem*. Vertaling: de Heer onze God is waardig te ontvangen lof en eer en macht.

Onder de voet staat gegraveerd: *+Ecclesiae S. Andreae anno XL vertente ordinationis ad s. presbyteratum dilecti sui pastoris hoc ostensorium obtulerund parochiani de Brummen 1889 - 15 aug. 1929*. Vertaling: de parochianen van de H. Andreaskerk uit Brummen bieden bij gelegenheid van het 40 jarig priesterfeest van hun geliefde pastoor deze monstrans aan. 1889 – 15 aug. – 1929.

Hoe deze monstrans in de Koepelkerk terecht is gekomen is onbekend.

Diverse beelden.

Op de kast in de sacristie staan de beelden: St. Jozef met tekendriehoek, Maria met kind, H. Anne met Maria (gegoten).

Boven de credens hangt een gesneden houten altaarstuk met een hert dat drinkt aan de bron van levend water.. Dit herinnert aan Jesaja 12,3: met vreugde zult gij water putten uit de bron des levens en ps. 42,1: zoals het hert de beekjes zoekt, zo zoekt mijn geest naar U, mijn God. .

5- in gangen en kasten.

In de hoek van de bovengang bij de ingang van de sacristie staat een Jozefbeeld uit 1880, afkomstig uit het klooster van de zusters van sint Jozef uit Geleen.

Opgeborgen in de kast.

In Art Deco stijl geborduurd driestel met de voorstelling van de oudtestamentische Priester/koning: Melchizedek, die het offer brengt van brood en wijn (GEN. 14, 18). Deze bijbelpassage wordt gezien als een voorafbeelding van de eucharistie.

Een gouden koorkap met afbeelding van een geborduurde pelikaan die zijn jongen van zijn eigenbloed te drinken geeft. Symbool van de zelfopofferende Christus aan het kruis. Hij geeft zijn bloed voor de vergeving van de zonden van de mensen.

In de benedengang tegenover de trap naast de tuindeur: Expressionistisch schilderij van Christus aan het kruis met Maria en Johannes. Rechts onder heeft pater Joop de Visser dit werk gesigneerd door zijn naam in te drukken in de zachte verf.

Naast dit kruisafereel een schilderij van pater de Visser voorstellend het bezoek van de vrouwen op Pasen aan het lege graf. Daar vertelt een engel hen dat Jezus hier niet is, want Hij is verrezen. Dit schilderij is gesigneerd rechts bovenaan.

Ook hangen er 3 etsen in aquareltint van Jan van Helden, graficus: "mensen aan de bar", "Man op ezelsjong" en "Jezus sterft aan het kruis". Deze etsen zijn van ongeveer 1961.

Deze vijf schilderijen zijn uit de kelder gered waar ze verbleven na de sluiting en afbraak van het klooster ongeveer 1986. In het klooster hadden ze een plaats.

6- De Kruisweg in de kerk. Omtrent 1950.

Vanaf de linkerkant van het priesterkoor, achter de preekstoel begint de kruisweg. Een kruisweg is de route in kerk of park langs afbeeldingen van het lijden van Jezus. Het is een tocht langs veertien plaatsen, waar even wordt stilgestaan om het lijden van Jezus te overwegen. Het woord "statie" komt van het Latijnse woord "*statio*", "Ik sta". Vaak bevatten ze een afbeelding en worden altijd met een kruisje aangegeven. Het zijn momenten die uit de lijdensverhalen van de evangeliën komen en enkele uit de gelovige traditie. Paus Johannes Paulus II heeft aan de kruisweg een 15de statie toegevoegd: de Verrijzenis. De kruiswegstaties in de kerken zijn primair geen kunstzinnige decoraties van de kerkwanden, hoewel ze vaak wel erg mooi zijn. Het zijn plaatsen voor de gelovigen om lijden, dood en verrijzenis van Christus te overwegen. Een statie is een halteplaats..

De kruiswegstaties die rondom tegen de muurzuilen zijn aangebracht, zijn ontworpen door Charles Eijck. Ze zijn in zijn atelier uitgevoerd door Frans Timmermans. Charles Eijck maakte op kleine handzame vellen papier de tekeningen voor de verschillende staties. Hij kon deze loyaal laten uitvoeren door collega's. Zo boetseerde Timmermans de meeste staties, op grote kleiplaten van 2 x 2.20 m. Op een schuinstaande

stellage werden in hoogrelief de voorstellingen uitgewerkt, waarna het geheel in grote stukken gesneden werd, die na bijgewerkt te zijn, gebakken werden. Deze in klei, in tegelvorm uitgevoerde reliëfs zijn treffend door hun suggestieve uitbeelding.

Enkele staties zijn door Eijck zelf geboetseerd. De eerste en tiende statie verraden mede de hand van de ontwerper. De 13de en 14de statie zijn geheel door hem zelf geboetseerd. Bijzonder deze twee tonen een sterke dramatische kracht. De omstanders aanschouwen met diepe verering de gestorven Christus.

Voor het verschil in hanteringwijze van het materiaal moet u maar eens goed kijken: die van Eijck zijn schilderachtiger van opzet, Timmermans is meer de echte beeldhouwer, werkt secuur in de opbouw, volumineuzer ook en is bijvoorbeeld in de plooival gestileerder van stijl. Timmermans is er meer dan een jaar mee bezig geweest, tegen een honorarium van f. 1000,- per statie.

Het is de moeite waard de afzonderlijke staties goed te bekijken.

Statie 1:

Jezus wordt ter dood veroordeeld.

Op de afbeelding wast Pilatus zijn handen in onschuld, geholpen door een jongen. Een van de Farizeeën fluistert Pilatus in zijn oren: "*Als jij Jezus niet veroordeelt, ben je geen vriend van de keizer*". Jezus wordt door een soldaat afgevoerd.

Statie 2.

Jezus neemt het kruis op zijn schouders.

Soldaten geven Jezus zijn kruis. Heel bewust neemt Hij het in zijn armen. Zo droeg Hijzelf zijn kruis naar Golgotha.

Statie 3.

Jezus valt voor de eerste maal onder het kruis.

Het kruis is te zwaar. Jezus valt. Met slaan en trekken proberen de soldaten Jezus overeind te helpen. Zelfs de aanwezige Farizeeën worden geconfronteerd met het kruis.

Statie 4.

Jezus ontmoet zijn bedroefde moeder.

Jezus ontmoet zijn moeder en achter haar staat de apostel Johannes.

De omstanders staan er beduusd bij te kijken. Een kleine jongen draagt

een stok met daarop een bord. In een volgende statie blijkt dit bord de bekendmaking van de veroordeling te zijn.

Statie 5.

Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis dragen (LUK. 23,26). Het kruis is te zwaar. Uit angst dat Jezus het einddoel niet zou bereiken, wordt Simon van Cyrene die juist van het land kwam gedwongen het kruis te dragen. Zijn zonen zijn later bekende leerlingen in de jonge kerk geworden. Ter verduidelijking werd Simon daarom omschreven als de vader van Alexander en Rufus. Zien we een van beiden niet op de statie? Het ezeltje van Simon op de achtergrond herinnert ons pijnlijk aan het ezeltje dat vernoemd wordt bij Jezus' intocht toen Hij gezeten op een ezel als koning Jeruzalem binnentrok.

Statie 6.

Veronica droogt het gezicht van Jezus af.

We zien haar geknield voor Jezus met een doek in haar handen. De legende vertelt dat zij haar huis uitkwam op het moment dat Jezus voorbij kwam en dat zij Hem een doek gaf om het zweet van zijn gezicht te wissen. Er verscheen toen op wonderbaarlijke wijze een afdruk van zijn gelaat op de doek.

Veronica wordt in het evangelie niet genoemd, maar wel in de oude traditie. Zij is waarschijnlijk een concretisering van een van de wenende vrouwen uit Luk. 23, 27-31, die we in een van de volgende staties tegen komen. Haar naam hangt samen met de afbeelding op de doek en komt van vera icon: de werkelijke afbeelding van Jezus' gelaat.

Statie 7.

Jezus valt voor de tweede maal onder het kruis.

Op de afbeelding zien we Jezus vallen. Zijn moeder en een andere vrouw staan achter hem. Dit treft diep het hart van Maria. Soldaten proberen het kruis overeind te houden.

Statie 8

Jezus troost de wenende vrouwen.

Ondanks zijn eigen leed, heeft Jezus oog voor dat van anderen. Zij huilden om het leed van Jezus. Jezus gaf hun ten antwoord: "*Dochters van Jeruzalem, weent niet over mij. Huil liever over uzelf en uw kinderen*" (LUK. 23, 27-31). Een moeder heeft een kind aan de hand.

Bijna voor de stoet uit loopt een hond. Zo laat Charles Eijck de alledaagsheid van de voorstelling zien.

Statie 9.

Jezus valt voor de derde maal onder het kruis.

De traditie geeft hiermee een dramatisch hoogtepunt aan. Jezus is tot het uiterste gegaan voor de zonden van de mensen. Hij valt een derde maal. Het is een tegenpool van de drievoudige verloochening door Petrus.

Soldaten helpen Jezus weer omhoog. Farizeeën maken zich steeds grotere zorgen. Een jongen heeft het bord met de veroordeling bij zich: INRI, Jezus van Nazareth, Koning der Joden.

Statie 10.

Jezus wordt van zijn kleren beroofd en krijgt gal te drinken.

Ze zijn bij Golgotha, de plaats van de terechtstelling aangekomen. Daar wordt Jezus van zijn kleren beroofd. De soldaten verdelen de kleren onder elkaar. Behalve het bovenkleed, dat uit één stuk is geweven. Daarover werpen zij het lot. Toen gaven ze Jezus wijn te drinken met gal vermengd. Zodra hij had geproefd, wilde hij niet drinken (JOH. 19,23). Op de afbeelding doen de soldaten het werk, de Farizeeën kijken toe. Rechts boven hangt een bord met de afkorting: *SPQR - senatus populusque Romanus*: Senaat en volk van Rome. Onder diens auspiciën is dit geschied.

Statie 11.

Jezus wordt aan het kruis genageld.

Op de afbeelding is het werk half gebeurd, Een soldaat staande op een ladder tegen het kruis is met de rechterhand bezig, terwijl de ander soldaat op zijn knieën de laatste voet vastnagelt. De Farizeeën staan klaar met de reden van de veroordeling: INRI: **J**ezus **N**ararenius **R**ex **J**udeorum, Jezus van Nazareth Koning der Joden. Met Pilatus hadden ze nog onenigheid gehad over deze tekst, want hij had moeten schrijven: Hij heeft gezegd: Ik ben de koning der Joden. Pilatus is hun gemor zat en antwoordt: *“Wat ik geschreven heb, heb ik geschreven”* (JOH. 19, 20-22)

Statie 12.

Jezus sterft aan het kruis.

Omstreeks het derde uur werd het donker over het gehele land. Jezus riep: "Het is volbracht". Hij boog het hoofd en stierf (JOH. 19,30). Op de afbeelding sterft Jezus temidden van Maria en Johannes (links), Maria Magdalena, de andere Maria en Jozef van Arimathea in wiens graf Jezus komt te liggen (rechts).

Statie 13.

Jezus wordt van het kruis afgenomen.

Jozef van Arimathea en Nicodemus vroegen aan Pilatus verlof Jezus van het kruis te mogen afnemen. Op de afbeelding zien we in het midden Maria op wier schoot Jezus is neergelegd, achter haar Johannes en daaromheen Maria Magdalena, de andere Maria en Jozef van Arimathea. Degene die met Jezus verbonden zijn worden onderscheiden met een aureool, een krans achter het hoofd.. Op de achtergrond staat de soldaat met de lans in zijn hand en kijkt toe. Dit tafereel is de Piëta, de moeder met haar dode kind op haar schoot. De omstanders aanschouwen met diepe verering de gestorven Christus.

Statie 14.

Jezus wordt in een nieuw graf gelegd.

Op de afbeelding zien we dat voorzichtig en vol eerbied Jezus van de schoot van Maria wordt afgenomen. Maria wuift Hem na. Op de achtergrond is Golgotha te zien en rechts het nieuwe graf, waarin Jezus komt te liggen.

Statie 15.

Jezus is verrezen.

Deze statie is niet in onze kerk afgebeeld. Deze statie is door Paus Johannes Paulus II toegevoegd, omdat het verhaal van Jezus niet ophoudt bij het graf. De verrijzenis is wezenlijk, de kern van ons geloof. "*Want als Jezus niet verrezen is, is ons geloof zonder zin*", zo leert de apostel Paulus ons (1COR, 15, 17).

Als 15de statie en symbool van de verrijzenis wordt nu, omdat een afbeelding ontbreekt, de Paaskaars aangestoken.

7- De buitenkant van de kerk.

De kerk heeft een op de oosterse, byzantijnse centraal bouw geïnspireerde vormgeving met koepel. Ze is uitgewerkt in de stijl van de Amsterdamse school. Want architect Boosten hield niet van

Neostijlen. Het is een robuuste bouw van beton, bekleed met mergelblokken en natuursteen. De kerk imponeert door een dubbele overheersende koepel, die de universaliteit van de kerk weergeeft, waar voor iedereen een plaats is. De binnenkoepel is 29 meter hoog met een middellijn van 24 meter. De bovenste koepel ligt twee meter hoger en is met koper bedekt. Het kruis op de koepel kenmerkt de katholieke kerk.

Christusbeeld en Mariabeeld.

Aan de kant van de Heerderweg heeft Piet Killaars twee monumentale gevelbeelden uitgekapt: rechts is boven de console de lerende Christus te zien met opgeheven hand en in de andere hand een boek dragend met daarop de lettertekens voor alfa en omega (symbool van Christus als begin en einde van alle dingen). Daaronder in de console wordt Christus' kruisdood voorgesteld: de soldaat doorsteekt met de lans de zijde en een engel is erbij om het bloed op te vangen. Links Maria die met haar handen een zegengebaar maakt. Daaronder de annunciatie: de engel die Maria zegt dat zij een kind zal krijgen. Zij zit geknield met boven haar hoofd de duif als symbool van de H. Geest.

Het lag in de bedoelingen dat alle uitstekende blokken zouden worden bewerkt. Aan de zijde van de Scharnerweg zouden nog Adam en Eva komen, De vier blokken bij de hoofdingang waren gereserveerd voor de vier evangelisten, terwijl de twaalf apostelen de daklijst van de koepel zouden sieren. "Het idee doet enigszins denken aan de Franse Romaanse kathedralen, waar de heilsleer voor de gelovigen zichtbaar is gemaakt.", aldus Han le Blanc. Door geldgebrek zijn deze versieringen niet gerealiseerd.

Appendix

a- De bouwpaters van de kerk.

De jonge congregatie die pas in 1887 door de Franse priester Léon Dehon werd gesticht, heeft energiek haar vleugels uitgestrekt over de zuidelijke Nederlanden, genoodzaakt door de kerkvijandige wetten van 1880 in Frankrijk. Reeds aan het begin van de 20e eeuw werd een vaste plek gevonden in Heer, Limburg. In 1910 heeft de bisschop van Roermond Mgr. Drehmanns de goedkeuring verleend om aan de oostkant van Maastricht een kerk te stichten. In 1922 werd dit een feit.

Op 8 januari 2008 bij de overdracht van de Koepelkerk door de Congregatie aan de parochie vertelde architect Rob Brouwers in zijn toespraak: "Vandaag is een gedenkwaardige dag in de geschiedenis van deze kerk, omdat de navelstreng tussen de Congregatie van de Priesters van het H. Hart van Jezus en het gelijknamige Rectoraat en de parochiekerk van het H. Hart van Jezus anderzijds na ruim 80 jaar definitief wordt doorgeknipt en de parochie samen met haar bijzonder kerkgebouw zelfstandig verder gaat. Een bijzonder moment in de geschiedenis van deze parochie, maar vooral ook van dit kerkgebouw dat in haar ontstaan, vormgeving en inrichting zo sterk getekend wordt door de opvattingen daaromtrent van haar initiatiefnemers, de leden van de Maastrichtse of Heerder tak van deze Congregatie. Hoewel ik lang niet alle gebouwen van deze congregatie ken, constateer ik bij de mij bekende nieuwbouw uit de 1ste helft van de 20ste eeuw een duidelijk geprononceerde voorkeur voor toenmalige hedendaagse architectuur.... Daarnaast is onmiskenbaar sprake van een avontuurlijke pioniersgeest bij de Congregatie die afleesbaar is uit de plekken waar zij zich vestigde en van waaruit zij haar zielzorgactiviteiten in die jaren startte. Niet bepaald de meest comfortabele en vanzelfsprekende locatie werd gekozen, zoals hier aan de rand van de stad - achter het station en naast de spoorwegovergang - maar wel een zeer prominente, die overigens gedurende vele jaren in stedenbouwkundige zin nog bevochten moest worden.De specifieke kenmerken en ook de beperkingen van de bijzondere hoeksituatie hebben ongetwijfeld invloed gehad op en bijgedragen aan de ontwikkeling van dit revolutionaire concept"

Hier volgen de namen van de paters die rechtstreeks met de bouw betrokken zijn geweest en welk deel zij voor hun rekening hebben genomen.

p. M. Kusters, rector 1910-1915. Na toestemming van Mgr. Drehmanns, bisschop van Roermond, verleend op 13 december 1910, besloot pater Kusters over te gaan tot het stichten van een H. Hartkerk op de hoek Heerderweg/Scharnerweg. Hij wilde een grote neogotische kerk bouwen en begon voortvarend met het leggen van de fundamenten. Deze kerk is er nooit gekomen. In 1916 kwam een noodkerk.

p. C. Luijten, rector 1915-1929. Hij droomde van een grote koepelkerk met voorportaal en twee torens als monument ter ere van het H. Hart. Hij gaf aan A. Boosten en J. Ritsen de opdracht zijn plan verder uit te werken. De bouw van de kerk werd begonnen op 16 april 1921, op 3 juni 1921 werd de eerste steen gelegd. De centraalbouw werd gerealiseerd en 23 december 1922 door deken Receveur ingezegend.

p. A. Buscher, rector 1929-1938, bouwde de doopkapel en de achterste uitbouw met koor. Naast de kerk bouwde hij de winkel.

p. B Hampsink, rector 1938- 1945, plaatste rechts in de kerk het Jozefaltaar en liet de betonnen pilaren met marmer bekleden.

p. P. Mulleners, rector 1945-1953, voltooide de hoofdingang en plaatste de kruisweg van Charles Eijck.

p. J. v.d. Laarschot, rector 1953-1959, bouwde de zijbeuk rechts en de Gerarduskapel.

p. J. de Visser, rector van 1959-1965, verrijkte de kerk met vele ramen, beelden en reliëfs.

p. H. Heesters, pastoor van 1993-2006, realiseerde de invalideingang in 1997. In 1995 is de kerk tot (jong) Rijksmonument verklaard.

b- Kunstenaars van de Koepelkerk.

Architect Alphons Boosten, 1893 – 1951, geboren in Maastricht. Deze succesvolle architect was vooral bekend om zijn vele kerken, met name in Limburg. Hij volgde zijn opleiding aan de school voor architectuur in Amsterdam. Hij was leerling van Berlage. Van 1920 tot 1924 werkte hij met Jos Ritsen samen in een architectenfirma. Hij wist vele kunstenaars rond zich te verzamelen zoals Charles Eijck, Charles Vos, Henri Jonas e.a, voornamelijk Limburgse kunstenaars met wie hij zijn monumentale “gesamtkunstwerk” realiseerde. Zijn eerste werk was de Koepelkerk. Dit revolutionair ontwerp was in die tijd zeer omstreden. Daardoor kwam Boosten in het Bisdome de eerste zes jaar niet meer voor grote opdrachten in aanmerking.

Sjef Baaten, 1919 – 1997. Geboren te Echt. Woonde en werkte in Meerssen, Indonesië en Nieuw-Guinea. Hij was autodidact. Hij schildert, tekent en aquarelleert in naturalistische trant landschappen, portretten en stilleven.

Jan-Eloy en Leo Brom, beiden geboren in Utrecht. Jan-Eloy 1891 – 1954, Leo 1896 – 1965, . Werkplaats voor edelsmeedkunst in 1856 in Utrecht opgericht door Gerard Bratel Brom, aanvankelijk voor neogotiek, later voor moderne kunst als Art Deco.. Bij zijn dood is het atelier door Leo en Jan-Eloy overgenomen. De werkplaats is uitgegroeid tot een toonaangevend atelier voor modern kerkelijk vaatwerk. Bij gebrek aan opvolging werd het atelier in 1961 gesloten.

Theo Cocx, 1842-1915, geboren in Roermond. Kunstenaar en veelzijdig fabrikant. Hij ontwikkelde zich tot kunstsmed, verantwoordelijk voor het in koper en brons drijven van beelden en altaren. Van zijn hand is het in kopergedreven Christoffelbeeld van de toenmalige neogotisch torenspits van de Christoffelkathedraal, dat in de storm van 1925 is verwoest..

Hubert Duys, 1914 – 1986. Geboren in Maastricht. Schilder, glazenier, tekenaar. De onderwerpen zijn figuren en composities. Zijn opleiding volgde hij aan de kunstnijverheidsschool te Maastricht. Docent Stadsacademie Toegepaste Kunsten in Maastricht.

Gène Eggen, Geb. in Ulestraten, 1921 – 2000 Opleiding Rijksacademie voor beeldende kunsten in Amsterdam, Vormgever, beeldhouwer, graficus. Karel Appel en Corneille zijn jaargenoten van hem. Hoewel opgeleid als schilder/graficus beoefende hij vele technieken zoals de beeldhouwkunst. Hij maakte zijn kunst niet vanwege de esthetiek, maar vanuit een innerlijk gevoelde noodzaak. Hierdoor is zijn werk voor velen minder toegankelijk.

Charles Eijck, 1897-1983. Geboren te. Meerssen. Als gevolg van ziekten wordt Charles op 10 jarige leeftijd doofstom. Hij accepteert zijn handicap, die van veel invloed op zijn kunstenaarschap is geweest. Hij gaat naar de avondschool, waar tekenleraar Jos Tilmans hem op weg helpt. Hij loodst hem de Maastrichtse aardewerkfabriek “de Ceremique” in. In 1916 gaat hij naar het doofstomme instituut in Rotterdam en volgt er gelijktijdig de Academie. In zijn studie op de Rijksacademie van Beeldende Kunsten in Amsterdam heeft vooral Der Kinderen met zijn nieuwe vakken monumentale wand- en glasschilderkunst een sterke invloed op hem. In 1922 wint Eijck de Prix de Rome met het schilderij “De terugkeer van de verloren zoon”. In 1929 begint zijn succes in Parijs door te breken. Charles wilde een gemeenschapskunstenaar zijn,

dienstbaar aan de gemeenschap. Hij was een begenadigd tekenaar, schilder en glazenier. Kenmerkend is de losse vorm van compositie en de grote decoratieve kracht. Het vrijheidsstandbeeld op het Koningsplein is door hem gemaakt, evenals het statieportret van koningin Juliana.

Gérard Hack. 1893 – 1975. Geboren in Maastricht. Daar was hij eigenaar van een bekende kunsthandel, die bekend stond om zijn gegoten gipsen heiligenbeelden in Art Deco stijl. Hij studeerde af aan het Stadsteekeninstituut aldaar.

Marian van der Heijden, 1922 -1998 Monumentale vormgeving, opleiding Rijksacademie voor beeldende kunst in Amsterdam, wint in 1951 de Prix de Rome. Ze maakte glas-in-loodramen, maar had een voorliefde voor mozaïek. In vele openbare gebouwen wordt monumentaal werk van haar aangetroffen. In 1970 is ze afgestapt van de monumentale kerkelijke kunst en beoefende van toen af de vrije kunst. Daarin voelde ze zich weer helemaal vrij. Het AZM heeft meerdere nieuwe werken van haar in de gangen hangen.

Jan van Helden, 1932 – 2006. Geboren te Melick. Graficus. Hij volgde de opleiding aan de Jan van Eijckacademie. In 1961 won hij bij zijn eindexamen de prijs van de stad Sittard.

Herman Hollewand, 1932 geboren te Amsterdam. In 1959 afgestudeerd aan de Jan van Eijckacademie in Maastricht met de prijs van de stad Maastricht. Hij is Graficus, kunstschilder, beeldhouwer en textielkunstenaar. Hij werkt met primaire kleuren. Hij liet zich inspireren door de golven van het water en werkte abstract.

Henri Jonas, 1878 – 1944. Geboren in Maastricht in de Smedenstraat. Voor dat huis staat een kom met daarin Jonas in de bek van de walvis. Hij was gehuwd met Netteke Roukens die vroeg stierf aan tuberculose. Na jaren weduwe te zijn geweest, trouwde hij voor de tweede keer met Eugénie Servais. Net als zijn vader werd hij huisschilder. In de avonduren volgde hij tekenlessen aan het stadsteekeninstituut o.l.v. Rob Graafland. Met subsidie van de stad Maastricht ging hij na de dood van Netteke studeren aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunst in Amsterdam. Hij reisde enkele jaren door Europa en Noord-Afrika. Hij was een zeer productief kunstenaar van schilderijen en kerkramen.

Deze laatste liet hij uitwerken door G. Mesterom. In zijn leven heeft hij veel getobd met depressies. Hij was een vriend van Alphons Boosten, die hij in Amsterdam leerde kennen en met wie hij veel heeft samengewerkt..

Piet Killaars, geboren in 1922 te Tegelen. Hij is beeldhouwer en tekenleraar. Zijn werk bestaat uit beelden, oorlogsmonumenten, reliëfs, tekeningen, ruimtelijk werk in relatie tot architectuur en stedenbouw. Zijn stijl is figuratief en gestileerd abstract met lievelingsthema's als beweging, energie en groei. Na de middelbare kunstnijverheidsschool studeerde Piet Killaars aan de Jan van Eijckacademie in Maastricht. Deze voltooide hij cum laude in 1953. Hij maakte studiereizen naar Frankrijk en Italië. Hij is naast zijn vrije werk docent beeldhouwen geweest aan verschillende academies. In 1997 werd hij tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw benoemd.

Willy Mares, geboren in 1927 te Geleen. Hij studeerde aan de stadacademie in Maastricht o.l.v. Charles Vos. Hij was restaurateur van oude sculpturen voor Rijks Monumentenzorg en Musea, maar ook zelfstandig beeldhouwer van met name religieuze beelden.

Jon Marten, 1934. Geboren in Ginneken. Studeerde aan de St. Joostacademie in Breda en de Jan van Eijckacademie in Maastricht. Tot 1960 werkte hij met opdrachten, voornamelijk glas-in-loodramen. Hij vertrok naar Amsterdam. Daarna is hij gaan reizen en werkte in de Dommicaanse Republiek. Zijn werk is geïnspireerd vanuit het landschap. Zijn stijl is vrije schilderkunst en abstract.

Cor van Noorden, geboren in 1927 te Maastricht. Hij studeerde daar aan de Kunstnijverheidsschool en het Hoger Instituut in Antwerpen. Later volgde hij de strenge lessen van Oscar Jespers aan de Jan van Eijckacademie. Hij heeft vele beelden gekapt vooral in hardsteen. De blauwe steen in de koepelkerk heeft hij voor zijn eindexamen gemaakt.

Frans Timmermans. 1921..-2005, geboren te Arcen. Hij was een man van grote kwaliteiten en recht door zee. Hij studeerde aan de Kunstnijverheidsschool en de Jan van Eijckacademie o.l.v. Oscar Jespers. Hij slaagde met de hoogste lof. Naast het vrij werken in eigen atelier was hij docent beeldhouwen aan de Jan van Eijckacademie en de katholieke leergangen in Tilburg. Hij maakte diverse kunstwerken als

beeldhouwwerken en glas-in-loodramen. Hij heeft veel met Charles Eijck gewerkt

Pater Joop de Visser s.c.j. 1913-1980. Geboren te Eerden. Na zijn opleiding op het seminarie van de priesters van het H. Hart is hij priestergewijd in 1940. Daarna haalde hij zijn lerarenbevoegdheid voor tekenen op de stadsacademie van Maastricht, vervolgens ging Joop glasschilderkunst studeren aan de Jan van Eijckacademie o.l.v. Prof. Jos. Ten Horn. In 1951 studeerde hij af in de monumentale richting. Daarna werd hij er moderator om de religieuze achtergronden van de kunst te doceren. Hij was naast zeer actief glazenier, ook een ijverig zielzorger. Hij is nog een tijd aalmoezenier in het leger geweest. Tijdens zijn rectoraat in de Koepelkerk plaatste hij niet alleen 19 eigen ramen, maar wist ook jonge kunstenaars te bewegen kunstwerken te scheppen voor de kerk, zoals Hollewand, Eggen, Van Noorden, Killaars, Mares, Timmermans en van der Heijden. Jon Marten kreeg bij hem zijn eerste kans. Daarnaast wist hij het middeleeuws Mariabeeld te verwerven en de Kruisgroep uit Malmedy.

Charles Vos, 1888 – 1954. geboren te Maastricht. Hij beëindigt zijn studie aan de koninklijke Academie van Schone Kunsten te Antwerpen met de verguld zilveren staatsmedaille. Studeert aan de Rijks academie van Beeldende Kunsten in Amsterdam o.l.v. prof. A. der Kinderen. In 1917 wint hij de Prix de Rome met het beeld “Kaïn”. Na zijn huwelijk in 1919 vertrekt hij met zijn vrouw voor studiereizen naar Rome en Parijs. Hij wordt leraar aan de middelbare kunstnijverheidsschool in Maastricht en ontwerpt serviesgoed bij de Sphinx”. Het Sint Servaasbeeld op de Servaasbrug is van hem. Charles Vos exposeert in binnen- en buitenland. Hij is van 1948-1950 hoogleraar beeldhouwen en boetseren aan de Jan van Eijckacademie te Maastricht.

Daan Wildschut, 1913 – 1955, geboren in Graven. Glazenier, schilder, beeldhouwer, mozaïekmaker en schrijver. Hij kreeg opdrachten uit binnen- en buitenland. Hij beoefende alle monumentale kunsten. Hij was bekend om zijn mozaïeken en glas-in-loodramen in vele kerken. Van deze laatste kunnen we er een aantal bewonderen in de Basiliek van de Sterre der Zee.

Hij heeft zijn opleiding gevolgd op de kunstafdeling van de M.T.S. te 's-Hertogenbosch en het Hoger Instituut voor Schone Kunsten in Antwerpen.

2008.

Foto voorzijde: altaarstuk sacristie, pag. 12

Dank aan Breur Henket voor meelesen en correctie,
Dank aan Rutger Verhasselt voor foto's fotobijlagen,
Dank aan Ruben de Wijs voor lay-out fotobijlagen

www.koepelkerk.net

Uitgave van Parochie H. Hart van Jezus te Maastricht.